[2023] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਰਵੀ ਮੰਡਲ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ

(2011 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 511)

18 ਮਈ, 2023

[ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860-ਉਪ ਧਾਰਾ 302,34 ਅਤੇ 201-ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959-ਉਪ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 25-ਪੀਡਬਲਯੂ-1 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ 0730 ਵਜੇ 01.11.2001 ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ 31.10.2001 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 2100 ਵਜੇ 'ਆਰ' ਅਤੇ 'ਜੀ' ਨਾਲ ਸੀ - ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ 'ਜੀ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਐੱਸ' ਲੈ ਲਈ - ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ (ਆਰ ਅਤੇ ਐਸ) ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਧਾਰਾ 201 ਅਤੇ ਐਸਐਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4/25 ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਉਸੇ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ 'ਐਸ' ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਆਯੋਜਿਤਃ ਪੁਲਿਸ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ-ਜਦੋਂ ਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ-ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਸ਼ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੀ ਸੀ-ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਸੀ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ,' ਐਸ 'ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਖੁਲਾਸਾ ਹੈ - ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ-ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ' ਜੀ 'ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ - ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ/ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 'S' 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। - ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਵਾਹ-ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ-ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ - ਆਯੋਜਿਤਃ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ੍ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਜਿਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 01.11.2001 ਨੂੰ 0730 ਵਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗਿਆ, ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਆਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੰਡ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ/ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ' ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19][18-ਐਚ; 19-ਏ-ਸੀ]

2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜ੍ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਭਾਵਤ ਸਮੇਂ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਜਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ 18.02.2002 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ 'ਆਰ' ਅਤੇ 'ਐਸ' ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਵੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਕੱਪੜ੍ੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਵੇਖੇ।

ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਡਰ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹੁਣ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 24.11.2001 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 18.2.2002 ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾਸ 22-24][[20- ਈ, ਜੀ; 21-ਜੀ-ਐੱਚ; 22-ਏ-ਬੀ]

3. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਰਾਤ ਦੇ ਉਸ ਅਜੀਬ ਸਮੇਂ' ਤੇ। ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ' ਤੇ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ 2100 ਵਜੇ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, 0030 ਵਜੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵੇਖੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਤ ਦੇ ਉਸ ਅਜੀਬ ਸਮੇਂ' ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ, ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ' ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ, ਭਾਵ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 25][22-ਬੀ-ਈ]

4. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਜਿਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਜੀਬ ਸਮੇਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ

ਗਲਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦਾ ਪੇਟ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਈਟ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਹ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-10) ਅਤੇ ਉਸ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਰੇਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਟਾਇਲਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 26-27][22- ਐੱਫ-ਐੱਚ ; 23- ਏ-ਸੀ]

5. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਧਾਰਾ 161 Cr.P.C. ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ 'ਜੀ' ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਜੀ' ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 28][23-ਸੀ-ਡੀ]

6. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ 01.11.2001 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੇ ਘਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 29][23-ਡੀ-ਐਫ]

7. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼. ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਜੀਲ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 30][23-ਜੀ-ਐਚ; 24-ਏ]

8. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ੱਕੀਆਂ/ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਖਬਰ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 1600 ਵਜੇ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਪਰ, ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਇਲਾਕਾ ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 200 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੇ 06.12.2001 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ/ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 24.11.2001 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਜੀਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਘਾਤ ਲਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ 'ਐਸ' ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ' ਐਸ 'ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ' ਐਸ 'ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਬੰਦੂਕ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵਸੂਲੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ/ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ

ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ 'S', ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਪਿਸਤੌਲ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੱਕ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 31-32][24-ਬੀ-ਜੀ]

9. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 33][25-ਏ-ਸੀ]

ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1973) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 808: [1974] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 722; ਰਾਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2022) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 200; ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2009) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 719: [2009] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 774-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1974] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 722 ਪੈਰਾ 23 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(2022) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 200 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 774 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2011 ਦੇ 511.

ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 07.04.2010 ਨੂੰ ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ. ਏ. ਨੰਬਰ 2004.54 ਵਿੱਚ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ.

ਨਾਲ।

2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ. 2345.

ਗੋਪਾਲ ਝਾਅ, ਐੱਡ. (ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਕਿਤਾ ਗੌਤਮ, ਡਾ. ਏ. ਕੇ. ਗੌਤਮ, ਰਵੀ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਨਿਤਿਨ ਜੁਯਾਲ, ਅਸ਼ੋਕ ਮਾਥੁਰ, ਸੰਕੇਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਬੀਤਾ ਸੰਤ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਾਟੀਆ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਪਰਮ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਆਸ਼ਿਵਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕਮਲੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ

ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਮਨੋਜ ਮਿਸਰਾ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਹਾਈ ਕੋਰਟ") ਮਿਤੀ 07.04.2010 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ/ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤ ਹਲਦਵਾਨੀ, ਨੈਨੀਤਾਲ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ") ਮਿਤੀ 28.01.2004 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈਃ (i) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਮਰ ਕੈਦ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ".) ਇੱਕ ਸਾਲ ਆਰ. ਆਈ. ਦੇ ਨਾਲ। ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ (ਐੱਸਟੀ) ਨੰਬਰ 93/2002 (ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ) (ii) ਇੱਕ ਸਾਲ ਆਰਆਈ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਸ. ਟੀ. ਨੰ. 104 (ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਬੀਰ ਅਹਿਮਦ) ਅਤੇ (iii) ਇੱਕ ਸਾਲ ਆਰ. ਆਈ. ਤਹਿਤ 500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4/25 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ 500/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਸ. ਟੀ. No.105 of 2002 (ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਵੀ ਮੰਡਲ).

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੱਥਃ

2. ਸਤੰਬਰ 01.11.2001 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ ਦੇ 150 ਮੀਟਰ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਉਰਫ਼ ਸੁਰਜੀਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਖੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਲਾਲਕੁਆਂ, ਹਲਦਵਾਨੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਤਕਰੀਬਨ 7.30 ਵਜੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, 31.10.2001 ਨੂੰ, ਲਗਭਗ 2100 ਵਜੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਗੋਵਿੰਦ ਅਤੇ ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ) ਗੋਵਿੰਦ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ, ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਸਤਾ ਚੁਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 10.11.2001 ਨੂੰ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੋਵਿੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਸ਼ਬੀਰ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਵੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਹਰ ਖਾਨ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਲਿਖਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਬਲੂ (ਪੀਡਬਲਯੂ 7) ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣ ਲਈ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਸੀ।

3. ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਤੋਂ 12 ਬੋਰ ਦੀ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ, ਇੱਕ ਜਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚਾਕੂ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।

4. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਟਰਾਇਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਬੂਤਃ 5. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 10 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

(i) ਪੀਡਬਲਯੂ-1-ਮਾਨ ਸਿੰਘ-ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ)

ਉਹ ਕਤਲ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ 01.11.2001 ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ-31.10.2001 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬਬਲੂ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਗੋਵਿੰਦ ਖਾਣਾ ਮੰਗ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ; ਉਸ ਬੇਨਤੀ' ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਪਤਨੀ (ਉਰਮਿਲਾ ਦੇਵੀ)ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਨੇ ਖਾਣਾ ਪਕਾਇਆ, ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਬਲੂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਖਾਣਾ ਲੈ ਕੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ; ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੈ; ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਲਾਲਕੁਆਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ; ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਸਨ ਜੋ ਉੱਥੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ (ਐਕਸ. ਕੇਏ-2) 10.11.2001 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ. ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵਿਰੁੱਧ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ।

ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ,-ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਵੇਰੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੈ; ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ' ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਆਇਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਹਲਦਵਾਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਿਫਿਨ ਬਾਕਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ; ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਗਜ਼ਾਤ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ ਕੇਏ-2 ਹੈ) ਥਾਣੇ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਗੋਵਿੰਦ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵੈਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ।

(ii) ਪੀਡਬਲਯੂ-2-ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ (ਓ) ਉਹ ਸ਼ਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ; (ਅ) ਉਹ 31.10.2001 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 1900 ਵਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਉਹ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ; (ਏ) ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 31.10.2001/01.11.2001 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤੁਰਦੇ ਵੇਖਿਆ; (ਸ) ਉਸ ਸਮੇਂ, ਸ਼ਬੀਰ ਦੇ ਹੱਥ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਰਵੀ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ' ਤੇ ਵੀ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, (ਈ) ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਘਬਰਾ ਗਏ, ਸ਼ਬੀਰ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੇਗਾ।

ਉੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ, ਰਾਤ ਦੇ ਉਸ ਅਜੀਬ ਸਮੇਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ-ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਖੱਟਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਘਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਉਸ ਰਾਤ, ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ/ਦੁਕਾਨ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਲਗਭਗ 0030 ਵਜੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵੇਖੀ।

ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ-ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਹੈ; ਇਹ 0500 ਵਜੇ ਤੋਂ 2300 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ; ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ 3 ਕਮਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ; ਉਸ ਦੇ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਆਮ ਸਮਾਂ 2100 ਘੰਟੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਵੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਦੀ ਮਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਗੁਆਂਢੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ,

ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਛੋਟੂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(iii) ਪੀਡਬਲਯੂ-3-ਉਰਮਿਲਾ ਦੇਵੀ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ

ਉਸਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ 31.10.2001 ਨੂੰ, ਬਬਲੂ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਜੋ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਈ ਭੋਜਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਣਾ ਪਕਾਇਆ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਚੰਦਨ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਜ਼ਾਮਨੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। (ਪੀਡਬਲਯੂ -2). ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਚੰਦਨ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

(iv) ਪੀਡਬਲਯੂ-4-ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਮਿਥੀਲੇਸ਼ (ਗੋਵਿੰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ)

ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਸ਼ਬੀਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਵੈਰ ਸੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ 8 ਤੋਂ 10 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ; ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਇਆ; ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਛੋਟੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ 2-3 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ।

(v) ਪੀਡਬਲਯੂ-5-ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 31.10.2001 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਨਾਈਟ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੋਟੇ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖਿਆ; 2-3 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਅਤੇ 5-7 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ, ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਭੱਜਦੇ ਅਤੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੋਟੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਖਾਤਾ ਸੈਟਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਛੋਟੂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਟਾਇਲਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਪਰ, ਚਾਰਜ 'ਤੇ; ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੋਵਿੰਦ, ਛੋਟੂ, ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖਿਆ, ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੋਵਿੰਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਉਸ ਰਾਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠਾ ਸੀ।

(vi) ਪੀਡਬਲਯੂ-6-ਹਨੂੰਮਾਨ ਪ੍ਰਸਾਦ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 31.10.2001 ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਿਊ ਨੰ. 6 ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਛੋਟੇ, ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖਿਆ; ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਛੋਟੇ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਬੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਵੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਲੱਤ ਫੜ੍ਹ ਲਈ ਸੀ।

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ।

(vii) ਪੀਡਬਲਯੂ-7-ਬਬਲੂ

ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 31.10.2001 ਨੂੰ ਉਹ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਸੀ; ਛੋਟੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਉਸ ਲਈ ਖਾਣਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ; ਉਸ ਸਮੇਂ ਛੋਟਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਛੋਟੂ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ, ਭੋਜਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬਕਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਪਰ ਜਦੋਂ

ਉਹ ਭੋਜਨ ਲੈ ਕੇ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਭੋਜਨ ਉੱਥੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਛੋਟੂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ।

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਪੇਪਰ ਨੰਬਰ 3/15 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ' ਤੇ ਐਕਸ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਏ-6. ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 31.10.2001 ਨੂੰ ਸ਼ਬੀਰ ਅਤੇ ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਚਨਾ ਵੇਚਦਾ ਸੀ; ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਲਾਕ-ਅੱਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

(viii) ਪੀਡਬਲਯੂ-8-ਡਾ. ਅਨਿਲ ਚੰਦਰ ਕੇ ਸਾਹ (ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਸਰਜਨ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਸਦਮੇ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ।

(ix) ਪੀਡਬਲਯੂ-9-ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੰਨ੍ਹੇ ਲਾਲ (ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ)

ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਸਾਬਕਾ. ਕੇਏ-7ਏ) ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਗਜ਼ਾਤ (Ex.K-8 to K-10). ਉਸ ਨੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 756/01 ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4/25 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 757/01 ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ।

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 06.12.2001 ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(x) ਪੀਡਬਲਯੂ-10-ਐਸਆਈ ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਾਹ (ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ)

ਉਸ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ-ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ; ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਣਾ; ਮੌਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ; ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੇਏ-15) ਨੂੰ ਚੁੱਕਣਾ: ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਮਿੱਟੀ/ਸਾਦੇ ਮਿੱਟੀ, ਜ਼ਬਤ ਮੈਮੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੇਏ-4, ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖਾਲੀ 12 ਬੋਰ ਕਾਰਤੂਸ, ਜ਼ਬਤ ਮੈਮੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੇਏ-5 ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ; ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ; ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਬਬਲੂ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਟਿਫਿਨ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਮੈਮੋ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ। ਉਰਮਿਲਾ ਦੇਵੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) 02.11.2001 ਨੂੰ, ਮਿਥੀਲੇਸ਼ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) 03.11.2001 ਨੂੰ, ਹਨੂੰਮਾਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) 07.11.2001 ਨੂੰ; ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 10.11.2001 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ; ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਮ੍ਹਾਂ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕੇਏ -16). ਉਸ ਨੇ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਆਦਿ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ਬੀਰ ਅਤੇ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਫਰਾਰ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਸੀਆਰਪੀਸੀ") ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 24.11.2001 ਨੂੰ 1530 ਵਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ਬੀਰ ਅਤੇ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 12 ਬੋਰ ਦੀ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੈਮੋ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕਾ-17 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ।

ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 15.01.2002 ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ, ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ (ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ.) ਆਗਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ਬੀਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਸਵੇਰੇ 08 ਵਜੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ; ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਈ ਸੀ; ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ 01.11.2001 ਨੂੰ ਮੌਕੇ' ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ 10-12 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਘਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਛੋਟਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਗੋਵਿੰਦ ਨੂੰ ਰਵੀ, ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨਾਲ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ; ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 01.11.2001 ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ।

16, 000/- ਛੋਟੇ ਵੱਲੋਂ; ਮਾਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਦਾ ਬਿਆਨ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਨੇ 18.02.2002 ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਆਏ; ਉਰਮਿਲਾ ਦੇਵੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਆਨ 02.11.2001 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਮਿਥੀਲੇਸ਼ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੋ ਵਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ 03.11.2001 ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜਾ 05.12.2001 ਨੂੰ। ਪੀਡਬਲਯੂ10 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਅਤੇ ਰਵੀ ਨੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਛੋਟੂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੋਵਿੰਦ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਦਾ ਬਿਆਨ 01.11.2001 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠਾ ਸੀ।

ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ-24.11.2001 ਨੂੰ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਖਬਰ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ 1600 ਵਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਉਣਾ ਸੀ; ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਗਭਗ 1430 ਵਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ; ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਟੀਮ ਆਪਣੀ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ, ਜੋ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ; 10-15 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ 200 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ' ਤੇ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ 06.12.2001 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੇਏ -2) ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਝੂਠੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ; ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ; ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਨੇ 01.11.2011 ਨੂੰ; ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973 (ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ-

6. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

7. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬੀਰ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ:-

8. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 (ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 (ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ) ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਉਸ ਜੰਗਲ/ਜਗ੍ਹਾ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਵੇਖਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਜਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਰਾਤ ਚੰਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਉਸੇ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ਬੀਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇਃ-

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

10. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਕਿਤਾ ਗੌਤਮ, ਸ਼ਬੀਰ ਲਈ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਝਾਅ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਾਟੀਆ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂਃ-

11. ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ 31.10.2001 ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਬਲੂ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 31.10.2001 ਨੂੰ ਛੋਟੂ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 (ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਵੀ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਉਸ ਅਜੀਬ ਸਮੇਂ' ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਜਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ, ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

13. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸੰਗਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਫਆਈਆਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਆਇਆ।

ਕਿ ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਮੌਕੇ' ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸੰਗਤੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ' ਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲੀ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਸ਼ਬੀਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ; ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ, ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਬੀਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂਃ-

14. ਸ਼ਬੀਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਵੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਬੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਛੋਟੂ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਗੋਵਿੰਦ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਗੋਵਿੰਦ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ' ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਗੋਵਿੰਦ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸ਼ਬੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬੀਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਬੀਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 15.01.2002 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 24.11.2001 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨੂੰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂਃ-

15. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ; ਪੀਡਬਲਯੂ

1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਚੇਨ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਛੋਟੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਜਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਚੰਦਰਮਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧੀ ਸਨ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

17. ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵੀ ਉਸ ਬਦਕਿਸਮਤ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

18. ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਵੇਖੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ; ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ; ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ/ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਤ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਅਤੇ 31.10.2001 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਲੜੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ-

19. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ.

ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 01.11.2001 ਨੂੰ 0730 ਵਜੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗਿਆ, ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਆਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੰਡ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ/ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ' ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

20. ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 31.10.2001 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 2100 ਵਜੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਗੋਵਿੰਦ (ਗੈਰ-ਦੋਸ਼ੀ) ਅਤੇ ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਇੱਕ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਗੋਵਿੰਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬੀਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਛੋਟੂ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਈਟ ਸ਼ੋਅ ਵੇਖਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਛੋਟੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਲੈਣ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। (ਜੋ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -3 ਹੈ)।

21. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 (ਬਬਲੂ) ਨੂੰ ਛੋਟੂ ਨੇ ਉਸ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਛੋਟੂ ਦੀ ਮਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਨੇ ਟਿਫਿਨ ਬਕਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰ ਨਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਘਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਈ ਭੋਜਨ ਪੈਕ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਛੋਟੇ, ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਵੀ ਉੱਥੇ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ ਇਸ ਦੀ ਇਮਾਰਤ i.e ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਹੈ. ਮਕਸਦ. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਲ ਵੈਰ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਗੋਵਿੰਦ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਤਲ (ਉਹ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ), ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ' ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਕੰਮ, ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਾਬਤ ਨਫ਼ਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ/ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚ ਹੈ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਥਾਨ' ਤੇ 'ਤੇ ਜ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਭਵ ਵਾਰ ਬਾਰੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਦੇ ਸਬੂਤ' ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ i.e. 31.10.2001/01.11.2001 ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ. ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 (ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। (ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ). ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬੀਰ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ।

23. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ 18.02.2002 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਕਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 1 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ

ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ/ਦੇਖਿਆ ਗਿਆਃ

"14. ... ਸਾਨੂੰ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨੂ ਅਤੇ ਨੰਤੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਪਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਨੂੰ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਧਿਆਨੂ ਅਤੇ ਨੰਤੀ ਦੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ 29 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਆਨੂ ਦੇ ਘਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਪੀਡਬਲਯੂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਧਿਆਨੂ ਅਤੇ ਨੰਤੀ ਦਾ ਕਤਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਬਾਰੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ 11 ਦਸੰਬਰ 1968 ਨੂੰ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਨੇ ਧਿਆਨੂ ਅਤੇ ਨੰਤੀ ਦੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

24. ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ, ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਵੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਡਰ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਹੁਣ ਇੱਕ

ਗਵਾਹ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 24.11.2001 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 18.2.2002 ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

25. ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਰਾਤ ਦੇ ਉਸ ਅਜੀਬ ਸਮੇਂ ਤੇ। ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਮੁਹੱਲਾ ਖੱਟਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ' ਤੇ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ 2100 ਵਜੇ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਘਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, 0030 ਵਜੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵੇਖੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਤ ਦੇ ਉਸ ਅਜੀਬ ਸਮੇਂ' ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ, ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ' ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ, ਭਾਵ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

26. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 (ਮਹਿੰਦਰ ਖੁਰਾਣਾ) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਜਿਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋਃ ਰਾਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ[2] ; ਅਤੇ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ[3].

7. ਉਸ ਅਜੀਬ ਸਮੇਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਇੱਕ ਸੀ

ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਈਟ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਹ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-10) ਅਤੇ ਉਸ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਰੇਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਟਾਇਲਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-10 (ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠਾ ਸੀ।

28. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਗੋਵਿੰਦ, ਰਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

29. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 (ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਸ ਨੇ 01.11.2001 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਘਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

30. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਜੀਲ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

31. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ੱਕੀਆਂ/ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਖਬਰ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 1600 ਵਜੇ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਪਰ, ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਇਲਾਕਾ ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 200 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੇ 06.12.2001 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ/ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 24.11.2001 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਜੀਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਘਾਤ ਲਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤੱਥ ਸਮੇਤ ਕਿ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਬਿਆਨ ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਬੰਦੂਕ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵਸੂਲੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ।

32. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ/ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹੀ ਸ਼ਬੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਪਿਸਤੌਲ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ।

ਸਿੱਟਾਃ-

33. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਤਲ, ਬਿੱਟ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਖਤ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

34. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਬਾਂਡ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

(ਸਹਾਇਕ: ਮਨੀਸ਼ ਤੋਮਰ ਅਤੇ ਅਰਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler